

Thijse kijkt uit over zijn tuin. Foto: Ekke Wolters

Thijse's Hof

Een eeuw een parel in Kennemerland

Verscholen in de binnenduinrand van Zuid-Kennemerland ligt de heemtuin Thijse's Hof als een klein lustoord van twee hectare groot. Ik ga niet beweren dat zij de meest bekende heemtuin van Nederland is, maar de oudste is ze wel en nog steeds springlevend.

Op 26 september 1925 opende Jac. P. Thijse zelf zijn tuin in Bloemendaal. Deze gemeente had hem voor zijn zestigste verjaardag het lege aardappelveldje met eikenhak-hout achter het pannenkoekenhuisje aan de Mollaan geschonken. Thijse startte daar geheel naar eigen inzicht met een instructief plantsoen, zoals hij dat noemde: een tuin met planten en dieren uit de omgeving. Zelf pleitte

hij voor de naam Hof van Eeden (vernoemd naar zijn inspirator plantkundige Frederik van Eeden), maar dat ging mooi niet door. Men hield vast aan de naam Thijse's Hof. Thijse, leraar biologie, was een aimabele persoon die grote bekendheid kreeg door zijn betrokkenheid bij de natuur. Hij geldt terecht als een van de eerste natuurbeschermers in ons land. Als groot liefhebber van planten en vogels trok hij er, volgens zijn motto 'onbekommerd', op uit en beschreef wat hij waarnam. Hij kreeg bekendheid door zijn actie tot behoud van het Naardermeer, het mede oprichten van de vereniging Natuurmonumenten, de Verkade-albums en het blad De Levende Natuur.

Tekst: Annelies Boutellier

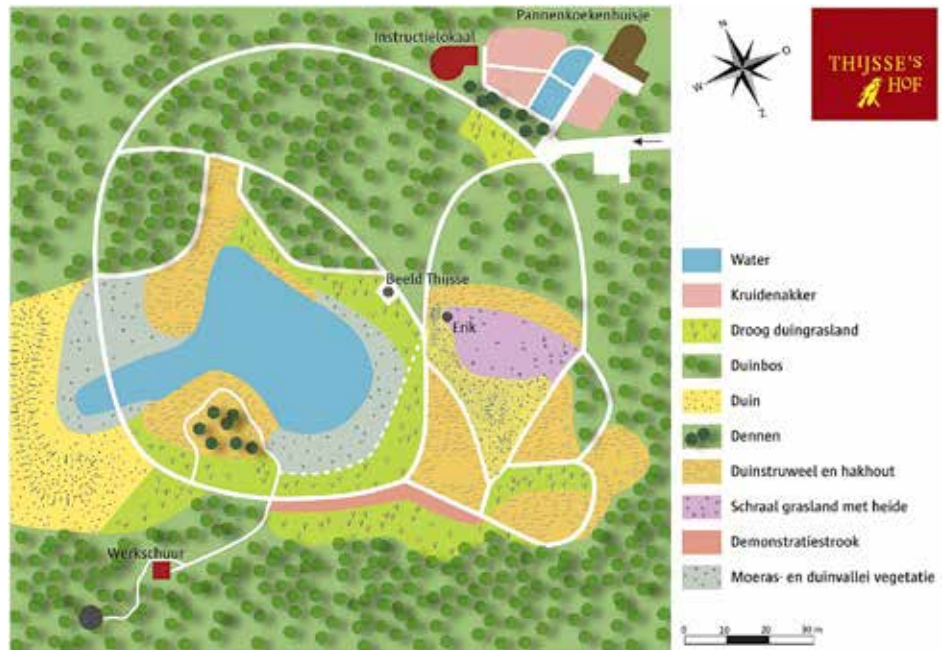
Thijssse eerste voorzitter

Samen met Springer (landschaps-architect) en Sipkes (hovenier) creëerde hij een tuin met planten uit het gehele duingebied, compleet met naambordjes met Nederlandse namen. Via zijn grote netwerk kreeg hij deze plantjes en zaden bij elkaar. Er kwam een vijver en het vrijgekomen zand gebruikte men voor het accidenteren van het terrein. Nieuw voor die tijd was, dat het in deze tuin ging om de levensgemeenschap: de interactie tussen plant en dier met als doel natuurbeleving. Er kwam meteen een stichting met Thijssse als eerste voorzitter! Hij liep er dagelijks rond, gaf rondleidingen en kreeg hulp van een tuinman en van vele vrienden. Nog steeds is het een bijzondere beleving rond te lopen in deze heemtuin. Ik bezoek de hof regelmatig en ben telkens verrast door de idyllische sfeer en het intieme karakter van deze plek. Slechts twee hectaren, toch voelt de tuin groot. Zeker ook door het ontwerp van Springer, dat nog geheel intact is. Natuurlijk loop ik altijd even langs het beeld van Thijssse van Jolanda Prinsen. De karakteristieke houding waarin hij daar staat, maakt hem nog heel aanwezig in de tuin.

Honderd jaar verder

Inmiddels is het 2025 en zijn we honderd jaar verder. Hoe gaat het nu en wat zijn de plannen voor de komende jaren? Ik spreek hierover

Scholenpad. Foto: Lida Zaremba

Plattegrond van de Hof

met Johan Görtemöller (beheerder) en met Arjen Overbeek (voorzitter). Beiden benadrukken dat er in principe nog steeds 'volgens Thijssse' gewerkt wordt met de nadruk op educatie. Zo komen er ieder seizoen 27 groepen van de basisschool op bezoek. Iedere keer moet deze monsteroperatie binnen twee weken gebeuren. Met nog een aantal andere activiteiten (lezingen, bezoek kleuterklassen, rondleidingen, verhuur ruimte) kun je spreken van een vol programma. "Gelukkig hebben we momenteel zo'n tachtig vrijwilligers. De helft daarvan wordt educatief ingezet. Een aantal werken in de tuin, in het bezoekerscentrum of zijn weekendbeheerder."

Hoewel er nog steeds vanuit het gedachtegoed van Thijssse wordt gewerkt, is de tuin behoorlijk veranderd. En dat is logisch: kleine bomen werden groot en sommige duinvegetaties verdwenen omdat die groeien in het kalkarme duin en de grond van het hof kalkrijk is.

"Toch komen we nog steeds op ongeveer achthonderd soorten uit", vertelt Johan. "En driehonderd soorten paddenstoelen. We weten nu ook meer, want alles wordt steeds beter gedocumenteerd."

Intensiever beheer is nodig

Nu is zijn zorg: "Hoe houden we de tuin open". Dat betekent, dat er regelmatig bomen gekapt moeten worden. "Terwijl het een heemtuin blijft, moeten we wel meer ingrijpen. Vanwege de stikstofdepositie, de warme winters en het gebrek aan konijnen moeten we bijvoorbeeld wel twee, drie keer maaien per jaar." Arjen vertelt mij over de impact van de Tweede Wereldoorlog. Er was natuurlijk illegale kap, maar er werd ook gesurveilleerd. Na de oorlog was men te druk met de wederopbouw om veel aandacht voor het Thijssse's Hof te hebben. Met sterke verbossing als gevolg. In de jaren zestig en zeventig veranderde dat. In het bestuur kwamen een paar ecologen en er kwam een nieuw beheerplan: bomen werden gekapt, de vijver vergroot, er

De grote vijver. Foto: Lida Zaremba

Praktische informatie

Adres Thijsses's Hof: Mollaan 4
te Bloemendaal

Toegang: gratis

Openingstijden:

April t/m oktober

dinsdag t/m vrijdag:

9.00 - 17.00 uur

zaterdag en zondag:

10.00 - 16.00 uur

November t/m maart

dinsdag t/m vrijdag:

9.00 - 16.00 uur

zaterdag: 10.00 - 16.00 uur

zondag gesloten

Toegankelijk voor mindervali-

den, mensen met een rollator of

kinderwagen. Niet toegankelijk

voor honden.

Er is geen parkeerterrein, in de
buurt kan geparkeerd worden.

Voor meer informatie:

www.thijsseshof.nl

kwam een bruggetje over het natte
deel. Daarnaast kwam de natuurbele-
ving en educatie in een stroomversnel-
ling en kwamen de scholen op bezoek.

Hoe nu verder?

Arjen: "We gaan in principe op
dezelfde voet door. We zijn sinds tien
jaar ook Rijksmonument. Met behulp
van ecologen beheren we de tuin en
zijn we bezig met het vergroten van
ons netwerk. We zoeken aansluiting
bij andere organisaties en clubs. In
2019 hebben we het initiatief geno-
men de vereniging 'Samenwerkende
Natuurrijke Tuinen en Parken' (SNTP)
op te richten, waarvan Johan nu de
voorzitter is."

Ik vraag zowel Arjen als Johan zich
voor te stellen dat Thijsses op dit
moment de tuin binnenstapt. Hoe zou
hij reageren? "Hij zou het scholenpad
- het educatieve programma - heel
goed vinden, maar hij zou kritischer
zijn over ons netwerk. Dat kan beter,
zou hij zeggen", reageert Arjen. "Hij
zou zien dat de bomen wel heel groot
geworden zijn en dat er soorten
verdwenen zijn en nieuwe bijgeko-
men", zegt Johan, "maar hij zou
verheugd zijn dat de tuin nog steeds
gratis is."

"Het komende jaar staat helemaal in
het teken van dit eeuwfeest. In maart
verschijnt onze glossy met ruim
honderd pagina's mooie verhalen, er

Voorbeeldstrook met zomerbloemen.
Foto: Lida Zaremba

Kievitsbloemen. Foto: Lauran Oomen

komen lezingen en gedichten-
wandelingen, de kinderen krijgen
een aandenken en er komt een feest
op 26 september", somt Arjen op.
"Houd vooral de website in de gaten!"
Mijn man en ik zijn al lange tijd
donateur en ik hoop van harte dat
deze prachttuin over honderd jaar
weer een eeuwfeest kan vieren.
Intussen is de hof meer dan een
bezoek waard. •

Annelies Boutellier is redacteur
van Duin